

تاریخ و ادبیات

طالع

ملک و ملت نافع ، تاریخ ، ادبیات ، فنون ، اقتصادیات و شئون سائر به متعلق مباحث مفیده بی حاوی مجموعه شهریه در

بن عاشق فیض وطنم نیلیم اما
کوکلیجه بنم صرف ایده جگ سیم و زوم یوق
عمرم که یکر می بشه کلدی بنم ای واه
حالا وطن اوغرندنه کوزل بر ازم یوق (۱)
بی دردی ایمش چهره طالعده تحول
آینه آلایشه میل بصرم یوق
ویرانه بی سود جهان اولدم «امیری»
سرمایه کونی دکر برکهرم یوق .

حالبو که الحاله هذه کوکلیجه بر اثر خیره موفق
اوله مدقدن بشقه اوزمانلرله بوزمانلری قیاس ایتدیکه
هر ساعت باشم بریلا کسلیور . بونکله برابر مقدا
چیقاردیغم مجموعه نیک سکتہ تعطیل اوغرادیفی زماندن بری

(۱) ۱۳۰۱ سنه سنده عموم ولایات اعمار و اغنام نظارتلری
لنو ایدلدیکی ائشاده بوعدی حقیر آتله ولایتی اعمار و اغنام نظارتی
باش کتابندنه بولکیوردم درسعادت کلدیم او سرده دیار بکرک
اشراف خاندان و فضلالی بنامندن سعید پاشا مرحوم درسعادتده
ایدی . دیوان اشعار می ایسته دی بالاده کی غزل مطالعه ایدرکن
یک متأراولدی . تواسما تلطف صورتیه بیوردیلرکه «نیم سنه آلمه
قریبدر بن حالا وطن و مملکت لایق خدمتده بولنه مدد .
سز یکر می بش باشند بوله فریاد ایدر ایسه کز یا بز نه پایالم
الله تعالی حضرتلری فاضل . مشارالیه حضرتلری غریق
رحمت ایله .

کچن کون احوال ناپایدار طالی دوشونه رک بردریای
حیرته طالدم . آتیش سنه دن بری مشهود و منظورم اولان
والدم هیچ بریسی ساحه حیاندنه بولنیا نجه بیکلرله
نازنین سرور لرک شکل و سیاه مناظر احوال و وقوعاتی خیالمدن
کچدیکه بی متأثر ایتدی . شو تصور ائک نتایج العیبه مندین
آکلادمکه بر انسانک نابود و کنسام اوله رق بیک ییل
طوبراق آتندنه یاتماسندن ایسه وطن و مملکتک فیض
و ترقیسنه سی ایدوب وسیله رحمت اوله جق صورتده دنیاده
برقاج ساعت فضله یشامق البته ده خیرلی و کارلیدر .
ماذا مکه بویله در . بن بچسون بویله بوش طور بیورم
خصوصیه هنوز یکر می بش باشند ایکن بویله نجه نجه
غزل لر ایله فریاد و این ایدن بن دلمی یم .

غزل

شایسته تحسین اوله جق برهزم یوق
اصحاب قضیت نظرندنه دکر م یوق

غفلتدر اولاز مانع ادراک حقیقت
بر نسخه کبرا ایمش بن خرم یوق

بالله ؛ وطن خدمتیدر دلدکی خواهش
یوقسه بن اقبال جهاندنه نظرم یوق

۱۳۳۰	کامل پاشا	۱۸	ذی القعدہ
۱۳۳۱	محمود شوکت پاشا	۱۴	صفر
۱۳۳۱	سعید حامی پاشا	۷	رجب
۱۳۳۵	طلعت پاشا	۱۱	ربیع الآخر
۱۳۳۷	احمد عزت پاشا	۷	محرم
۱۳۳۷	توفیق پاشا	۸	صفر
۱۳۳۷	داماد فرید پاشا	۸	جمادی الآخر
۱۳۳۸	علی رضا پاشا	۸	محرم
۱۳۳۸	صالح پاشا	۸	جمادی الآخر
۱۳۳۸	داماد فرید پاشا	۱۰	رجب
حالا صدر اعظم توفیق پاشا حضر تملری			
۱۳۳۹		۸	صفر

صدر اسبق مرحوم مصطفی رشید پاشا نیک صدارت لرندہ ۱۲۶۷ سنہ سندہ مخدوملری غالب بک صہریتہ قبولی وعہدہ سنہ ربیعہ سامیہ وزارت ومشیری ومجلس والاعضائی توجیہ بیورلمسی اوزرینہ اولوقت صدارت عظمی مستشاری بولتان صدر اسبق فؤاد پاشا نیک قلمیلہ یازیلان ورشید پاشا طرفندن بعض محملاری تصحیح ایدیان عریضہ تشکر یہ مسودہ سی ملت کتبخانہ سندہ موجود اولدیفندن عیناً تحریر اولندی .

«اوزری چیزک ایلہ اشارت اولتان محللر صدر اسبق رشید پاشا مرحومک تصحیحی ونوط ایلہ زیردہ کوسہ قریلان محللردہ مسودہ اصلیدہ یازیلوب رشید پاشا طرفندن چیزلان محللردہ»

عبد ملوک زاده جناب ظل الاهیملری علی غالب بلی کولہ لرینک [۱] صہریت نامیلہ اولان شرف رقیب جہانقیمت حضرت بادشاہیلری نامزد لکنہ اثلیتلہ کامران وعہدہ مستندانہ سنہ ربیعہ سامیہ وزراء ومشیری ومجلس والا عضالی دخی توجیہ واحسان بیورلدیفنی امرانوار بخش فرق ملوکیم اولان مبارک خط احسان فقط جناب خلافتناہیلری [۱] شرف صہریت

یادان کرام طرفندن تکرار نشری حقندہ حسن آرزو ابراز بیورلدیفنی خالدہ کوکلم صورت تمایل کوسہ میوردی . بالادہ کی تفکر الیم اوزرینہ مجموعہ نیک نشری فیض وترقی وطن حقندہ بر حسن خدمتی موجب اولسہ بیلہ مثلاً نعت نبوی دہ بریت یازیلوب درج ایدلمش اولسہ نزد الہیدہ باعث غفران اولقی امید یی یکی باشند شوق وغیرہ کیتردی .

نہایتدہ «وائق الآثار» اسمیلہ مؤسس دولت سلطان عثمان خان غاری زمانندن شیمیدی بہ قدر یکمیش اولان والحالہ ہدہ جاتدہ بولتان شرای عثمانیہ نیک بعض ادبیاتی دہ کتاب شکندہ نشر ایدہ جکمدن بومجموعہ نیک محمی اولکی مجموعہ نیک ایکی یوکلکنندہ اولقی ضرورت قطعیلہ خالدہ بولنشدہر .

ذاتاً اولکی مجموعہ نیک موجودی پک آز قالدیفندن یکی باشند بر نومردن اعتباراً ینہ شہری اولہرق بومجموعہ یی نشرہ باشلادم .

«ومن الله الاعانة والتوفيق»

اعلان مشروطیتدن بری تعیین بیوریلان صدر اعظم لک تاریخ تعیین واسامی عالیملری

سنہ	ایام وشہور تعیین
۱۳۲۶	سعید پاشا ۲۳ جمادی الآخر
۱۳۲۶	کامل پاشا ۹ رجب
۱۳۲۷	حسین حامی پاشا ۲۲ محرم
۱۳۲۷	توفیق پاشا ۲۳ ربیع الاول
۱۳۲۷	حسین حامی پاشا ۱۵ ربیع الآخر
۱۳۲۷	حق پاشا ۳۰ ذی الحجہ
۱۳۲۹	سعید پاشا ۷ شوال
۱۳۳۰	غازی احمد مختار پاشا ۷ شعبان

بالجمله وکلا و مأمورین قولاری باب عالی لرند حاضر
بولدیغمز حالدہ قرانته [۲] جناب واجب الوجود نور
بخشای اریکه شوکت سبکة خلافت و سنوف تبعه
و بندگاہ ولی نعمت جنت حقیق و جہانک پادشاه
شفیق اولان ذات خلافتسنا جناب جہانبانیلرینہ [۳]

توکنمز عمر و عافیت احسانیلہ انجم سپہر شوکت اولان
اولاد اجماد نجمابست نہاد جناب ملوکانہ لرنیک انواع
مسرات جلہ لریلہ مبارک قلب ہایون شفقت مشحون

حضرت پادشاہیلرین دایما مقرون من و مسار کونا کون
بیورہ می دعوات مفروضہ می زیور لسان عبودیت بیان
قلہ رق مضمون امر و فرمان جناب شہنشاہیلری اعلان
واشاعت اولمشدر. بو عبد ملوک حضرت جہانبانیلریلہ [۴]

بندہ زادہ لری کولہ لرنیک عتبہ آسمان مرتبہ جناب کیتی
ستایلرینہ رقیب و عبودیت جردن بشقہ مدار افتخار مزبور کونہ
استحقاق [۵] اولیہ رق خانماجہ شیمیدیہ بدر مستغرق
اولدیغمز انواع نعم و عنایات جلہ حضرت پادشاہیلرینک
ایفای تشکریہ حصہ اوقات حیات ایلہ چالشمقدہ اولدیغمز

حالدہ بنہ ہر وجہلہ عجز و افتقار می معترف ایکن بیک
پیل عمر من اولہ و سنین حیاتم خدمت و عبودیت جناب
تاجداریلرینہ و انفاص عمر من ایفای فریضہ شکرانیت
ایچون دعوات فزونی شوکت و اقبال جہانداریلرینہ
حصہ قلنسہ بنہ نائل اولدیغمز اشبو نعمت عظمی و عنایت
لایحسانک شکرینی ادا ناقابل امکان و ہر خالدہ عجز
[۲] انشاء اللہ تعالی اشبو نیت خیرہ و امر و اوادہ سنیہ
حضرت تاجداریلری

[۳] باعث انواع بمن و مسعدت و ولی نعمت زادہ سلطان
علیہ الشان حضرت لرنہ دخی سایہ شوکتوایہ حضرت ملوکانہ لرندہ
بادی دوام عمر و عافیت و اونی

[۴] مشارالہ

[۵] اولدینی خالدہ فاملیاجہ

و افتقار من [۶] آنکار اولملہ ہان رہز تعالی و تقدس
حضرت لری باعث احیای ملک و دولت اولان ایام عمر
و شوکت جناب ظل اللہیلرین انجم آسمانن افزون
و خورشید جہان آرای عدل و عنایت حضرت پادشاہانہ لرن
الی الابد فرق ملوکیت مزیدہ و مفارق عالم و عالمیاندہ ابدعون
بیورہ می دعوات مفروضہ سنک تکراریلہ ایفای وجیہ
عبودیت و شکرانیتہ چالشدینی محاط

۲۸ شوال ۲۶۷

رشید پاشا

رشید پاشا مرحوم موہبہ من عنداللہ اولہ رق حقیقہ
برہمی اعظم جہان سیاست ایدی. مسلکندہ غیر متزلزل
برہمی اولدینی انکثرہ دولت فخمہ می دخی آکلاش
اولدیغدن رشید پاشانک موفقیتی اوغرندہ ہر معاونت
فداکارانہ می دریغ ایتماشدی .

اول امردہ و خیم برشکلہ کیرن مصر مسئلہ سی ابراز
تدابیر خارقہ ایلہ حل ایلش دولت علیہ می یک و خیم
مسئلہ دن قود تارمشدی . شولہ :

۱۲۵۴ سنہ سندہ خارجیہ ناظری اولدینی خالدہ علاوہ
صورتیلہ انکثرہ سفارتیلہ لوندرہ یہ عزیمت ایدی .
بر سنہ دن زیادہ لوندرہ دہ قادی . انکثرہ دولتک
ہر بر معاونتی تأمین و استحصال و ۱۲۵۵ سنہ سندہ
وقوع بولان جلوس ہایونہ قدر تمہید اقامتہ ہر بر ترتیباتی
اکمال ایتمش ایدی . لوندرہ دن استانبولہ عودتی متعاقب
کلیخانہ دہ تنظیمات خیرہ اصول محاسن شمولی فرمان
ہایوتی قرائت و نشر و اعلان ایلدی . بصرہ دہ لوندرہ دہ
اجتماع ایدن دول اربعہ مرخصلری محمد علی پاشانک عہدہ سندہ
یا لکزر مصر والینکی وراثت و عکا سنجامی دہ قید حیات

[۶] مستثنی بیان